

Rezolucija Prvog Kongresa poljoprivrednih inženjera i tehničara FNRJ

I.

— Opći privredni i društveni razvitak zemlje, a naročito brza industrializacija, stvorili su osnovne uvjete za povećanje poljoprivredne proizvodnje i razvoj socijalističkih društvenih odnosa na selu.

— Rezolucija Savezne narodne skupštine o perspektivnom razvitku poljoprivrede i zadrugarstva odredila je ciljeve naše politike na selu i obilježila puteve za njihovo ostvarenje. Dosadašnji rezultati u provođenju te politike potvrdili su njenu pravilnost.

— Posljednjih godina naša društvena zajednica pasvećuje razvoju poljoprivrede posebnu pažnju. Dosadašnja ulaganja, kao i znatno veće mogućnosti novih ulaganja, stvaraju uslove za sve veću upotrebu savremenih sredstava u poljoprivrednoj proizvodnji. Isto tako naš dosadašnji društveni razvitak našao je i odgovarajuće organizacione forme, koje omogućavaju da se, uz socijalističku proširenu reprodukciju, primjene i racionalno iskoriste savremena tehnička sredstva za proizvodnju, i to ne samo na socijalističkim gazdinstvima, već kooperacijom sa zadrugama i na površinama individualnih proizvođača. Obimna društvena sredstva i nađene forme za njihovo ulaganje u poljoprivredu stvaraju uvjete za organizaciju poljoprivredne proizvodnje na tekovinama savremene nauke, što je upravo zadatak poljoprivrednih stručnjaka.

— Naša zaostala poljoprivreda sadrži u sebi ogromne proizvodne rezerve, te se uz primjenu savremenih sredstava može osigurati njen ubrzani razvitak. Takav razvoj traži odbacivanje postojećeg načina proizvodnje i njegovu zamjenu savremenim sredstvima proizvodnje. Jedino su tako mogući skokovi u podizanju prinosa i proizvodnje. Međutim, treba podvući, da se skokovit i stabilan razvoj proizvodnje ne može ostvariti jednostranom primjenom pojedinačnih mjera, već kompleksom mjera i njihovim usklađivanjem. Značajni rezultati na mnogim krupnim gazdinstvima, kao i rezultati, koje su mnoge zemljoradničke zadruge posljednjih godina ostvarile kroz kooperaciju, pokazuju, da je ovakvo unapređenje proizvodnje moguće i da je naša struka sposobna, da ga izvrši. Sa druge strane oni isto tako pokazuju, da je izabrani put razvoja poljoprivrede pravilan i da je naša struka sposobna, da doprinese njegovom bržem ostvarenju.

Ubrzani razvoj poljoprivrede traži, da radna mjesta za najveći broj poljoprivrednih inženjera i tehničara budu u zemljoradničkim zadrugama i na socijalističkim poljoprivrednim gazdinstvima, gdje oni treba da neposredno organiziraju rad i rukovode proizvodnjom. S obzirom na naše uvjete, gdje je povećanje proizvodnje vezano za razvoj socijalističkih društvenih odnosa, poljoprivredni stručnjaci moraju, radi ostvarenja savremene proizvodnje, da se bore za razvoj poljoprivrednih organizacija, kao nosioca socijalističke proširene reprodukcije u proizvodnji. Kako je unapređenje pretežnog dijela poljoprivrede vezano za razvoj zemljoradničkih zadruga kao proizvodnih organizacija, poljoprivredni stručnjaci moraju da se bore za njihovo razvijanje. Jačanje zadruga kao proizvođačkih organizacija moguće je i vezivanjem seljaka za zadrugu putem što šireg podruštvljavanja procesa proizvodnje raznim formama kooperacije.

Prema tome, mjesto, uloga i zadaci poljoprivrednih stručnjaka bitno su se izmijenili u odnosu na ranije stanje. Danas poljoprivredni stručnjak, prije svega kao stručno-tehnički i privredni rukovodilac i organizator, jednom

riječu kao učesnik u proizvodnji, s uvođenjem u poljoprivrednu proizvodnju savremenih naučnih dostignuća i tehničkih sredstava, da bi odgovorio svome zadatku, mora stalno da prati savremena dostignuća na svom polju rada i da poznaje političko-ekonomske probleme zemlje. Tehnički savremeno opremljena poljoprivreda i stručni kadrovi naoružani znanjem, koje im omogućuje, da primijene tehniku u uslovima socijalističkog kretanja cijelog društva omogućavaju društvenu i tehničku revoluciju u poljoprivredi i na selu.

Da bi se poljoprivrednim stručnjacima kao neposrednim organizatorima proizvodnje pomoglo, potrebno je, da se ostvari tijesna veza između organizacija poljoprivredne službe (naučnih ustanova, fakulteta i instituta, poljoprivrednih škola, raznih poljoprivrednih stanica) i poljoprivrednih proizvodnih organizacija. Jedino je tako moguće, da se raspoložive snage efikasno iskoriste i da se ostvare zadaci, koji stoje pred našom strukom. Treba imati u vidu, da se ne samo stručnjaci, koji rade u proizvodnji moraju osposobljavati za nove zadatke, već i stručnjaci, koji rade na drugim radnim mjestima, jer i oni moraju svoj rad prilagođavati potrebama, koje nameće proizvodnja.

Da bi poljoprivredna struka u cjelini odgovorila postavljenim zadacima na unapređenju i preobražaju poljoprivrede, Savez društava, društva i podružnice poljoprivrednih inženjera i tehničara:

a) Iznalaze forme za uzdizanje svojih članova putem brzog prenošenja stečenih iskustava i upoznavanja s najnovijim naučnim i tehničkim dostignućima. Preporučuje se organiziranje savjetovanja po užim strukama, granama poljoprivredne proizvodnje i proizvodima. Na toj osnovi, mnoge postavke Rezolucije Savezne narodne skupštine o perspektivnom razvitku poljoprivrede i zadugarstva mogu se razrađivati za konkretne uvjete pojedinih područja i poljoprivrednih organizacija.

b) Boljim usklađivanjem rada raznih ustanova poljoprivredne službe osiguravaju prenošenje naučnih tekovina u praksu.

c) Mobiliziraju svoje članove u izradi programa razvoja poljoprivrede na svom području kao i u izvršenju tih programa.

d) Ostvaruju najužu saradnju s ostalim organizacijama inženjera i tehničara kao i drugim društvenim organizacijama na rješavanju tehničko-ekonomskih i drugih problema u poljoprivredi.

e) Rade na stručnom osposobljavanju poljoprivrednih proizvođača u poljoprivrednim organizacijama, imajući u vidu, da samo stručno osposobljeni proizvođači mogu racionalno koristiti savremena tehnička sredstva za proizvodnju i postići visoku produktivnost.

— Kongres smatra, da naročitu pažnju treba posvetiti široj primjeni i usavršavanju sistema nagrađivanja po jedinici proizvoda. Zato preporučuje svima poljoprivrednim stručnjacima, da se u svojim organizacijama paralelno bore i za modernizaciju proizvodnje i za uvođenje nagrađivanja po jedinici proizvoda, jer je to u interesu ne samo pojedinaca već i radnih kolektiva i cijele zajednice.

II.

Visoka proizvodnja ratarskih kultura, naročito pšenice i kukuruza, može se postići sjetvom visokoprinosnih sorata, odnosno hibrida, i primjenom naj-savremenijeg sistema sveukupnih sračunatih mjera na stvaranje najpovoljnijih uvjeta za porast i razvitak biljnih formi.

Da bismo to postigli, potrebno je u našim uvjetima stvoriti:

— Najpovoljniji zračno-vodni režim i bilans hraniva u zemljištu, koji zahtijeva savremena visoka proizvodnja određenih kultura, a da bi se to postiglo potrebno je produbiti oranični sloj odgovarajućim sredstvima i metodama, koje osiguravaju stvaranje takvog kulturnog stanja zemljišta, da ono bude osposobljeno za davanje maksimalnih prinosa. Uporedo s ovim, ili zavisno od ovog, bit će potrebno rješavati najosnovnije probleme sistematizacije naših zemljišta u širem smislu.

— Za postizanje visokih prinosa potrebno je osigurati skladno djelovanje svih agromjera. U sklopu ovih mjera posebna uloga pripada gnojivima. Zato je potrebno smjelije ići na upotrebu većih količina mineralnih gnojiva, vodeći pritom računa o potrebama samih biljaka, s obzirom na prinose i stanje odre-

đenog zemljišta. Nedopustivo je dalje omalovažavanje značaja stajskog gnojiva i potrebe njegovog povećanja, pravilnog čuvanja i korišćenja.

— Povoljne uvjete stvorene sistemom agromjera — najracionalnije će iskoristiti samo visokoprosne sorte i forme kulturnih biljaka. Zato se pred naše istraživačke ustanove postavlja kao neodložan zadatak: odabiranje postojećih domaćih i stranih i dalja selekcija najkulturnijih sorata i to: kod pšenice — visokoprosnih sorti prilagođenih uslovima područja, a kod kukuruza — najpodesnijih hibrida za potrebe različitih područja gajenja. Rješenje ovog zadatka podrazumijeva i rješenje problema rajonizacije.

— Za praktično rješenje problema postizanja najviših prinosa, potrebno je putem najuže povezanosti poljoprivredne službe i proizvodnih organizacija razraditi konkretne proizvodne procese, s obzirom na uvjete područja i mogućnosti postizanja visokih prinosa. Zato je potrebno, da naučne ustanove razrade cjelokupan proces na bazi svojih i stranih iskustava, vodeći posebno računa o osnovnoj obradi, gnojenju i gustini sklopa usjeva, kao faktorima od kojih danas najviše zavisi uspjeh proizvodnje. U tom smislu će i njihov budući rad biti usredotočen na usavršavanje tih mjera. Pri razradi ovog problema mora se uvijek imati u vidu samo takva proizvodnja, koja je za društvenu zajednicu i same proizvođače najekonomičnija.

— Pošto visoka proizvodnja zahtijeva obaveznu primjenu savremene mehanizacije pri obradi, njezi i berbi usjeva, neophodno je što prije riješiti problem najpodesnije mehanizacije za savremeni proizvodni proces za pojedine kulture. Ovaj problem će biti riješen samo zajedničkim naporima agrotehničara, selekcionara, stručnjaka za mehanizaciju, konstruktora i samih proizvođača, shodno zahtjevima određenih kultura i uvjetima određenih proizvođačkih organizacija (krupnih socijalističkih gazdinstava i zemljoradničkih zadruga kao organizatora i nosioca proizvodnje i kooperacije).

Konstantna i visoka proizvodnja ratarskih kultura mogućna je samo uz uslov podizanja stočarske proizvodnje, od koje u krajnjoj liniji ona i zavisi. Imajući u vidu tu činjenicu, visokom proizvodnjom u ratarstvu osigurat ćemo krmnu bazu za stočarstvo. Posebna pažnja u našem radu treba da se posveti gajenju krmnog bilja, a naročito lucerke i crvene djeteline.

III.

— Za dalji razvitak cjelokupne poljoprivrede, posebni značaj ima unapređenje stočarske proizvodnje. Već dosad postignuti rezultati u ratarstvu traže brži porast stočarske proizvodnje. Ukoliko se učesće stočarske proizvodnje u ukupnoj poljoprivrednoj proizvodnji ne poveća, i dalje povećanje ratarske proizvodnje bilo bi dovedeno u pitanje. Za brže unapređenje stočarstva potrebno je:

— Pored dosad poduzetih ekonomskih mjera i dalje razradivati i rješavati problem garantiranih cijena stočarskih proizvoda; potrebno je uskladiti cijene stočne hrane i stočnih proizvoda; potrebno je riješiti problem prerade i usklađivanja stočarskih proizvoda; potrebno je uskladiti izvoz stočarskih proizvoda s potrebama domaće potrošnje i sl., te na taj način stalno poboljšavati uvjete za unapređenje ove grane.

— Osnovna orijentacija u ovoj grani treba da bude visoka proizvodnja, koja se, naročito kod krupnih gazdinstava, može ostvariti povećanjem broja stoke po jedinici površine, i bržom orijentacijom na uvođenje visokoproduktivnih rasa. Cjelokupni rad naučnih ustanova, poslovnih saveza i proizvođačkih organizacija na selekciji stoke treba da se usmjeri na rješavanje prednjeg problema. U tu svrhu naročito treba razviti i poboljšavati kontrolu mliječnosti, nosivosti i tova, merinizaciji, vještačko osjemenjivanje, priplodne centre i slično.

— Od posebnog značaja za unapređenje stočarske proizvodnje je povećanje produktivnosti rada i sniženje troškova proizvodnje. Mehanizirana proizvodnja jeftine stočne hrane i mehanizirana priprema imaju odlučujuću ulogu. Izgradnji objekata za smještaj stoke, stočne hrane i proizvoda stočarstva treba posvetiti posebnu pažnju, orijentirajući se na najekonomičnija rješenja, uz osiguranje najpovoljnijeg tehnološkog procesa. Za povećanje produktivnosti

rada u stočarstvu od posebnog su značaja uređaji za spremanje stočne hrane, uređaji za mehaničku mužnju krava, automatske hranilice, sušare za zrno i krmu, automatska pojila, pregonski pašnjaci i sl.

— Za poboljšanje stanja na tržištu mesa, mlijeka, masnoće, jaja i drugih stočarskih proizvoda od naročitog je značaja, da se stručnjaci u poljoprivrednim organizacijama angažiraju u izradi i sprovođenju programa unapređenja govedarstva, tova goveda i svinja; od naročitog je značaja organiziranje živinarskih farmi i t. d. Opći program razvoja stočarstva upravo treba se zasnovati na tim konkretnim programima proizvođačkih organizacija.

IV.

Za dalje poboljšanje i mijenjanje strukture ishrane stanovništva i za ekonomsko jačanje voćarsko-vinogradarskih područja potrebno je pristupiti podizanju voćarsko-vinogradarske proizvodnje kao i objekata za preradu, doradu i uskladištenje voća i grožđa.

Da bi se u ovom pogledu postigli odgovarajući rezultati, neophodno je poduzeti slijedeće mjere:

— Treba prići obnovi voćnjaka i vinograda na savremenim principima nauke i tehnike, i to prvenstveno na općedruštvenom sektoru i združenim površinama individualnih proizvođača u kooperaciji sa zadrugom.

— Pri podizanju novih voćnjaka i vinograda naročito treba voditi računa, da se podižu zasadi visokokonjuktivnih plemenitih vrsta voća i stolnih sorata grožđa. Pritom treba imati u vidu produktivnost i rentabilnost ulaganja.

— U voćarstvu i vinogradarstvu kao i u ratarstvu, neophodno je pronaći odgovarajuća agrotehnička rješenja za visoke prinose, u čemu problem bilansa hranljivih materija u zemljištu ima poseban značaj, jer se tom pitanju nije dosad posvećivala dovoljna pažnja.

— Citav rad na obnovi voćarstva i vinogradarstva — kadrovi, rasadnici, selekcija, mehanizacija, zaštita, tržište, transport, prerada, reonizacija i drugo — treba usmjeriti na podizanje velikih plantažnih zasada, koji će osigurati masovnu, jeftinu i tipiziranu proizvodnju za domaće tržište, i koji se osposobiti za konkurentsku borbu na vanjskom tržištu.

V.

Ubrzani razvoj poljoprivrede na širokom frontu traži veliki broj kvalitetnog stručnog kadra. Postojeći sistem školovanja, opremljenost i broj škola ne mogu da udovolje ovim potrebama. Zbog toga Kongres nalaže organizacijama — Savezu društava, društvima, podružnicama i članovima, da se angažiraju kod nadležnih organa i na svojim radnim mjestima, da se ovi nedostaci otklone.

VI.

Socijalistički put razvoja poljoprivrede i naprijed predložene mjere za njeno unapređenje treba da služe Savezu, društvima, podružnicama poljoprivrednih inženjera i tehničara i cjelokupnom članstvu kao smjernice za rad na radnim mjestima, a posebno za aktivno kolektivno učešće pri izradi programa razvoja poljoprivrede u pojedinim područjima i kod proizvodnih organizacija.

Prvi Kongres poljoprivrednih inženjera i tehničara, tumačeći želje cjelokupnog članstva, konstatira njegovu čvrstu rješenosť i jednodušnosť, da će koristeći se tekovinama savremene agronomске nauke, i pored svih teškoća, dati sve od sebe i istrajati u rješavanju zadataka, na putu socijalističkog preobražaja sela.